

Sibiu - Capitală Culturală Europeană

Elena-Maria ȘORBAN

Obsesii personale confirmate în teatru

Don't look back este un eseu de teatru alternativ pe tema Orfeu și Euridice. Autorul proiectului, **Tristan Sharp**, l-a recreat în varii spații europene. Am participat la varianta din Primăria sibiană, realizată cu concursul Teatrului Gong, în cadrul manifestărilor generate în Capitala Culturală Europeană. Un spectacol în care oamenii pornesc câte trei și identificați, într-un parcurs inițiativ... O sală în care te poți crede în casa lui *miss Havisham* din *Marile speranțe*..., o altă sală plină de certificate de stare civilă, în care numele nu sunt decât inutilități birocratice..., o trapă unde sunt închisă, iar deasupra un semen se roagă pentru odihna sufletului meu..., proiecții (cu sepia) în care plutesc pe ape măloase, dusă de barca lui Charon..., un răgaz violonistic (*live*) de aleasă ținută muzicală..., lifturi, scări și coridoare întunecate, până la sala mare, scăldată în lumina a sute de lumânări care taie răsufierea (la propriu și la figurat). Leșire la aer, când nu mai sunt coautor și coactor, ci cronicar sau critic, cu puțința de a consemna impresii într-un registru de onoare! De multe ori mă credeam Euridice în Infern, acum am și fost... Și am învățat ca infernul este atunci când privești în urmă, fie din nefericirea actuală la fericirea trecută, fie la trecutul nefericit din fericirea prezentă. Condiția fericirii, chiar în aparenta nefericire, poate fi: „*Don't look back!*” Un spectacol de stări și sugestii, datorat unui ambient excelent pus în slujba ideii propuse, un spectacol de sinteză a elementelor diferitelor arte și, nu în ultimul rând, un spectacol de echipă în care m-am integrat, în calitate de *consumer!*

Macbeth de Shakespeare, tot la Sibiu, cu compania japoneza „**Theatre du sygne**”. Și aici îmi regăsesc, dintre obsesii, convergența a două dintre ele. Niciodată nu am înțeles – pentru că nu am reușit să accept – acea poveste din Extremul Orient, în care nevasta îl încuviința pe bărbat, că porumbelul văzut e negru, iar corbul e alb. Și tânjind să am înțelegere în cuplu, o invidiam chiar pe Lady Macbeth. Cu acest spectacol, am înțeles (dar tot nu am ajuns încă să accept) cum e cu albul și cu negrul între membrii cuplului. Cine altcineva este Lady Macbeth, decât o soție care împlinește aspirațiile negre ale consortului? O orientală care spune, cu ochii închiși, că negrul crimei are strălucirea mării visate de soțul ei? Și atunci cum e cu *yin* și *yang*?... Răspunsul este poate acela că nu există bine și rău numai dacă avem criteriile morale și dacă le aplicăm! Un spectacol alert, cu un discurs cursiv la fiecare actor (chiar fără a avea habar de limbă, a fost evident). Un spectacol care, deși cu tăieturi față de textul original, are rotunjimea întregului, asigurat prin manifestarea porțiilor secțiunii de aur (65 de minute până la înfăptuirea crimei plus 35 de minute pentru declin). Un spectacol în care decorul – mulțime de rufe puse la uscat – slujește ideea implicării, afirmându-mi: rufele spălate în familie se usucă în public! Iar petele de sânge nu pot fi niciodată spălate complet...

Oedip rege de Sofocle în versiunea companiei de teatru **DILOS Drama School Dimitra Chatoupi** din Grecia, în regia, coregrafia și cu corurile de Thod Espiritou – la Cluj, în cadrul Festivalului de Teatru **AntrAct**. Obsesia mea de a vedea o tragedie antică greacă. Obsesia de a simți pe viu, ceea ce l-a impresionat pe George Enescu, atunci când a ales mitul Oedip. Am trăit un spectacol în care declamația în limba greacă a comunicat metalingvistic. În care am regăsit patetismul dintotdeauna al unei rostiri teatrale, care rostire m-a caracterizat de când mă știu. Fiindcă am gustat teatrul din copilărie și credeam că așa e normal să vorbești și să trăiești: cu patos (și câtă durere mi-a adus aceasta din partea celor prozaici)... Și cât de târziu am descoperit că vorbirea declamată patetic nu e „normală”, și nu am reușit să îmi schimb stilul... Ce bine că l-am regăsit acum, în autenticitatea sa! Cu atât mai convingător, cu cât declamația era permanent însoțită de muzică, o muzică vie, percutantă (cum am mai întâlnit numai la Iosif Herța) – aici, generată improvizatoric de percuțiile lui Nikos Touliatos, cu vrednica subintitulare de „oracol percutant despre Oedip”. Da, îmi regăsesc obsesiile în teatru, dar mai ales efectul catartic este, pentru mine, realitate!

Ksenia RAPPAPORT, Sergei KURISHEV
în *Unchiul Vanea* de Cehov (Maly Drama Theatre, Sankt Petersburg)

Vlad IVANOV și Maia MORGENSTERN în *Lysistrata* de Aristofan